

Ústavní soud potvrdil nižší důchody pro komunistické kádry

25.2.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Bývalí vrcholní představitelé komunistického režimu v Československu budou i nadále pobírat snížené důchody. Ústavní soud neveřejně odmítl stížnost někdejšího brněnského stranického funkcionáře Pavla Pilného, která byla spojená také s návrhem na zrušení části zákona o důchodovém pojištění. Zákon podle soudů sleduje legitimní cíl, přičemž zásahy do konkrétních penzí nejsou tak tvrdé, aby narušovaly právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří.

Spor s Českou správou sociálního zabezpečení vedl Pavel Pilný, vedoucí tajemník Městského výboru Komunistické strany Československa v Brně z let 1988 a 1989. Za minulého režimu veřejně prosazoval názor, že děti „politicky nespolehlivých“ lidí nemají studovat na středních a vysokých školách, všechny opoziční skupiny považoval za nepřátele a navrhoval také opakované uvěznění Václava Havla. **Ústav pro studium totalitních režimů** jej proto zařadil do seznamu představitelů komunistického režimu a ČSSZ mu snížila penzi o 600 korun. Muž podal žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl. Úřad podle něj postupoval přesně podle zákona, který je pro něj závazný. Zákon funguje tak, že se procentní výměra starobního důchodu snižuje o 300 korun za každý započatý rok, kdy člověk zastával některou z vysokých funkcí ve straně, Státní bezpečnosti, Pohraniční stráž nebo Lidových milicích.

„Důvodem ke změně zákona bylo to, aby lidé, kteří se podíleli na totalitní moci, nečerpali v důchodu nepřiměřené a společensky neobhajitelné výhody.“

Loni se případem zabýval Nejvyšší správní soud (NSS). Právní úprava podle něj odráží nutnost vyrovnat se s dřívějším nedemokratickým režimem, aniž by byla nepřiměřeně tvrdá. *„Zákon o důchodovém pojištění obsahuje záruky, aby výše důchodu ani po snížení neklesla pod určitou hranici, a aby se tak dotčená osoba nedostala do situace, kdy by ztratila prostředky k obživě,”* rozhodl NSS. V ústavní stížnosti Pilný poukázal na zásah do majetkových práv. Zákon navíc považuje za diskriminační.

Ústavní soud považoval stížnost za zjevně neopodstatněnou, tedy se jí nezabýval věcně, přesto se v usnesení k Pilného argumentům i právní úpravě vyjádřil. Dospěl k závěru, že nejde o nepřipustnou diskriminaci. Zákon nedopadá na všechny členy strany, ale jen na vrcholné představitele a stěžejní členy jejího aparátu. *„Pokud ČR jako demokratický právní stát již v minulosti deklarovala, že komunistický režim považuje za protiprávní, zločinný, nelegitimní a zavrženíhodný, je míra, v jaké se některé osoby na udržování tohoto režimu podílely, legitimním rozlišovacím znakem. Z těchto důvodů nelze úspěšně namítat ani to, že by se jednalo o skrytou (nepřímou) diskriminaci osob na základě politického smýšlení,”* stojí v usnesení soudce zpravodaje Martina Smolka. Důvodem ke změně zákona bylo to, aby lidé, kteří se podíleli na totalitní moci, nečerpali v důchodu nepřiměřené a společensky neobhajitelné výhody. Podobně postupovaly i jiné postkomunistické země.

AUTOR: MARTIN VACEK

FOTO: ARCHIV ÚSTR

Související:

- Článek k tématu Soudruh Pilný bude i dál pobírat snížený důchod na webu ÚSTR

<https://www.ustrcr.cz/ustavni-soud-potvrdil-za-legitimni-nizsi-duxody-pro-komunisticke-kadry>